

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

ЗМІСТ

КРИВЕНЬКА КАЧЕЧКА · 7

Оповідь з часів Руїни

- ◇ Два сонця — більше і менше · 9
 - ◇ У клітці Птахолова · 15
- ◇ Тутка нема чим поживитися · 20
 - ◇ Сни серпневої ночі · 37
 - ◇ Сім дівчат і сім гріхів · 43
 - ◇ Се твоя доля · 51
 - ◇ Сни зимової ночі · 64
 - ◇ Як веприк з лісу · 72

ЛЕБЕДИН · 81

- ◇ Дві жінки · 102
- ◇ Час духів · 112
- ◇ Розмова Корчмаря з німим слугою · 117
 - ◇ Сарматське море · 131
 - ◇ Присяга · 141
 - ◇ Чужий слуга · 147
 - ◇ Сплячі діти · 153
 - ◇ «Ягідки! Ягідки!» · 163
- ◇ Монастир Деревацький · 169
 - ◇ Дощ у лісі · 177
- ◇ Чернець нападає на священника · 181
 - ◇ Що трапилось зі старостою · 184
- ◇ Блакитне світло над Винявою · 186
 - ◇ Порушена присяга · 190
- ◇ Розмова Луки з дітьми · 199
 - ◇ Кості і глина · 205

ДВА СОНЦЯ — БІЛЬШЕ І МЕНШЕ

Козаки-розвідники їхали спиною до сонця, що вже мало ось-ось сідати за обрій. Один обернувся і з подивом зауважив, що сонць чомусь два. Одне більше, друге менше. Козак роззявив рота, але поряд їхав Старший, тому нічого не сказав, не штурхнув під бік, аби показати таке диво. Вирішив, хай то буде його таємниця, бо після того, як вони здибали лева в руїнах магнатського палацу, такого, як на образі святого Марка, важко когось чимсь здивувати. Щоправда, на образі лев був менший за того, якого вони бачили наживо; здавався не більшим за kota.

— Лев той утік зі звіринця, — пояснив Старший, — і зими не переживе. Не вбивайте його, бо святий Марко може вгніватись.

— Чому? — спитали невчені побратими. Ватаг терпляче пояснив:

— Марко жив у пустелі, спасався там від суєти мирської і лев прийшов до нього, щоб той витяг йому шпичку з лапи. Святий се зробив, промив йому рану від гною, і лев йому віддячив. Думаю, що віддячив, — ствердив Старший, — бо звірина має в серці вдячність, не те, що чоловік.

Та хто б у цьому сумнівався, та ще козаки, що зрослися тілом і душею зі своїми кіньми! Доводилось їм видіти і райських птахів, що співали людськими голосами, але тих забивали ворони й більші сови. І полозів, що звисали з яблунь коло спалених обійсть. Тих вартувало вбити, бо перший з них призвів до того, що Адама і Єву Господь вигнав з раю. Аби тяжко працювали і не забували плодитись. Прийшов Христос, увільнив людей від первородного гріха. Але що з того? Хіба світ став ліпшим? Не. Грішники як були, так і лишились, а кожний відповідає за свій гріх сам. Що нагрішив, то його. Але Старший не дозволив убити навіть тих страшних гадів, що могли проковтнути, певно, гусака:

— Мало вам убивств? — запитував. — За кожне будуть питати на Страшному суді. За кожне сотворіння. Бог і гадів сотворив.

Але була й інша причина, чому козаки не вбивали звірину, старались у поході обходитись солонинною і сухарями, — бо ж розвідники не повинні лишати по собі

слідів. Ні огню, ні крові, ні куль з мушкетів у звіриному тілі. Коні мали копита, обгорнуті шматами, і навіть гілки не вільно було зламати. Пісні з грудей не виривались, дримали десь глибоко, так що могли й не згадатись потім. Або вмирали разом з козаками. Подорожні слідопити ночували в тиші й темряві безконечних лісів, наростлих за часи Хмельниччини, і навіть ті, хто був з цих подільських країв, що опинились під турком, не могли знайти своїх колишніх осідків чи тих місць, де вони колись були. Ріки зникали, озера ставали болотами, а люті зими випалювали все, що потребувало тепла. Лід тримався не раз до маю, і стрінати ще в червні в ярах його сірого, як кам'яна сіль на солончаках у степах, не було дивом. Михайло, той, що уздрів два сонця, завше дивився на Старшого — яка в того міна на лиці. Хотів побачити його здивованим бодай раз, але здавалось, що старший не тридцять п'ять літ прожив, а триста п'ятдесят. Михайло мав вже двадцять три роки, не багато, але й не мало. Був спершу джурою в сотника Калениченка, доки той не загинув в бою під Журавним, але Старший його підбрав і навчив, бо Михайло надавався до науки ліпше, ніж інші молоді козаки. Вмів слухати і бачити. Та й при боці в Старшого, як ото зараз, Михайло чувся у безпеці, як теля при матці, і міг покладатися на ватагове чуття. Часом втома брала гору і над ним. Не від тяжкої виснажливої дороги, а від того, що в голові каламутилось від безконечних стовбурів і вимушеної тиші.